

Bygninger, der skal til. Dette er imidlertid noget, som Finansudvalget nærmere kan overveje, og jeg skal derfor ikke udtale mig yderligere derom.

Angaaende det Ændringsforslag, som er stillet under Nr. 49, og som er blevet omtalt baade af det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen), af Ministeren og af Ordføreren, vil jeg gerne tillade mig et Par ganske korte Bemærkninger. Som bekendt var den oprindelige Sum til Rejser og Præmier til Husmænd oppe paa 90,000 Kr., og i Forhold til denne Sags store Betydning og til hele den Udvikling, denne Sag har taget, synes jeg, det maa indrømmes, at dette Beløb paa ingen Maade kunde siges at være for højt — tværtimod. Der var derfor i sin Tid, for 2 Aar siden, efter min Mening slet ingen Grund til at nedsætte dette Beløb, hvilket dog skete trods vor Protest. Jeg har den Opfattelse, at denne Bevilling har gjort megen Nytte, muligvis mere Nytte, end nogen i dette Øjeblik aner. Hvad det drejer sig om, for at Landmændene, navnlig de smaa, kan naa frem til større Dygtighed, er jo nemlig, at Interessen og Kappelysten ikke blot bliver vakt, men ogsaa bliver holdt vedlige, og ved at Husmændene og deres Hustruer kommer ud at rejse, ser andre Forhold, andre Skikke, andre Driftsmaader, vækkes og udvikles Interessen. Ligeledes er det, at de dygtigste kan faa Præmier for deres veldrevne Husmandslokker, noget, der vækker Kappelysten. Jeg er derfor aldeles sikker paa, at denne Bevilling har gjort megen Nytte og har en stor Betydning, og det kan absolut ikke siges, at det Beløb, vi tidligere har haft dertil, 90,000 Kr., er for højt. Jeg vil derfor meget henstille, baade til den højtærede Minister og til Flertallet, at Ændringsforslaget om at forhøje Bevillingen med 15,000 Kr., altsaa op til det oprindelige Beløb, maa blive vedtaget.

Det har glædet mig at lægge Mærke til, at den Tanke, jeg fremsatte i Gaar, angaaende Driftslaan til Husmænd og mindre Landbrugere gennem de landøkonomiske Forskudsforeninger har vakt nogen Opmærksomhed og har faaet nogen Tilslutning. Det ærede Medlem fra Skanderborg (H. Rasmussen) omtalte jo ogsaa disse Foreninger i Gaar og sagde blandt andet, at det stod for ham, som om Ministeren ikke ønskede nogen Forhandling angaaende Spørgsmaalet om Driftslaan til Husmænd. Det er muligt, at det ærede Medlem har Ret, men det

staar for mig, som om denne Sag ikke kan afvises; den vil blive drøftet, og det har ogsaa en vis Berettigelse, at den drøftes. Naar det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds i Dag udtaler, at jeg i Gaar havde sagt, at der var rig Lejlighed for Husmændene til at faa Driftslaan, er det ikke helt rigtigt. Det, jeg sagde i Gaar, var, at Lejligheden til at faa Driftslaan var i vore Dage let, men jeg føjede netop til, at der var Ulemper forbundne dermed, at det var absolut ubehageligt, at man skulde skaffe Kaution, og jeg føjede til, at Renten i Regelen var for høj, idet der i Regelen skulde svares 5. à 6 pCt. i Rente. Jeg anførte ogsaa overfor det ærede Medlem, at jeg ansaa det for ønskeligt og heldigt, at der kunde skabes Adgang til at faa Driftslaan ad anden Vej paa billigere og gunstigere Betingelser. Og der pegede jeg netop paa de landøkonomiske Forskudsforeninger.

Da denne Sag nu er blevet nævnt her, skal jeg tillade mig at komme lidt nærmere ind paa det. Som jeg nævnedes i Gaar, fik vi en Lov derom i 1898. Vi har nu 10 Aars Erfaringer med Hensyn til denne Lovs Virkninger, og jeg tror, det maa siges, at den fuldt ud har bestaaet sin Prøve. Maaden, hvorpaa den tilsigtede at løse Spørgsmaalet, var baade original, heldig og simpel. Loven gik nemlig ud paa, at der kunde dannes større eller mindre Foreninger rundt om i Landet, i 1 eller 2 Kommuner eller i en Mejerikreds — som Regel tror jeg nok, at Grundlaget blev Mejerikredsen —, og naar en saadan Forening var dannet, skulde den have Ret til at faa et Driftslaan af en vis bestemt Størrelse af Statskassen til en meget lav Rente, nemlig 3 pCt. Derved at Renten af Statslaanet blev saa lille, opnaaedes det, at Foreningerne igen kunde laane Pengene ud til deres Medlemmer til en meget lille Rente, nemlig $3\frac{1}{2}$ —4 pCt., saa at det blev meget billige Laan. Foreningen som saadan garanterede overfor Statskassen. Indenfor Foreningen var hvert enkelt Medlem ansat til en vis Laaneværdi, og denne Laaneværdi var bestemt efter det Antal store Kreaturer, der holdtes eller normalt kunde holdes paa den paagældende Ejers Ejendom. Den Sum, som Loven af 1898 stillede til Raadighed for disse Foreninger, var i alt 5 Mill. Kr. Nu viste det sig den Gang, at Trangen og Interessen for Sagen ude i Landet var saa stor, at de 5 Mill. Kr., der var stillet til Raadighed, hurtig blev opbrugte; der var lagt Beslag paa dem i